

'IK BEN GEEN AFWEZIGE MOEDER, DAAR LET IK SCHERP OP'

Al twaalf jaar stort Femke Halsema (44) zich met hart en ziel in de politiek. Maar intussen heeft zij met Robert Oey (44) ook nog even een tweeling, Suzy en Bruno (6), gekregen. En ook thuis wil zij het niet laten afweten. Dus combineert ze zestigjarige werkweken met taarten bakken en schommelen in de speeltuin.

TEKST **MONIQUE HEIJST** FOTOGRAFIE **MERLIJN DOOMERNIK**

Groene paplepel?

'Groen was nauwelijks een thema toen ik werd opgevoed. Mijn ouders leefden, net als veel andere Nederlanders in die tijd, vrij sober. Ik betrap mezelf er op dat ik voor Suzy en Bruno veel meer kleren koop dan mijn ouders ooit voor mij deden. En in mijn jeugd aten we gewoon de restjes van de vorige dag op.'

Liever twee wielen dan vier wielen of Green Wheels?

'Ik probeer mijn kinderen bewust op te voeden. Zo ben ik nu een boekje met ze aan het lezen van Laurentien Brinkhorst, Mister Finney. Dat boekje beschrijft op een natuurlijke manier de klimaatproblematiek. De inhoud daarvan begrijpen ze en ze hebben ook een bepaalde interesse in de vergankelijkheid van de natuur. Wel rukken ze soms hardhandig bloemen uit een plantsoen. Ik probeer dan rustig uit te leggen dat die bloemen écht dood gaan. Ook probeer ik Suzy en Bruno de schaarste van zaken duidelijk te maken. Ik hóór mijn eigen moeder als ik ze vertel dat de kinderen in Afrika geen water hebben en dat we daar dus zuinig mee moeten omspringen.

In Amsterdam doen we alles op de fiets en ik ga altijd met de trein van Amsterdam naar Den Haag. Mijn vriend Robert heeft een oude Mercedes die op gas rijdt. Die gebruik ik echt alleen als ik de kinderen een keer naar mijn moeder breng. Ik realiseer me trouwens wel dat je, als je in een dorp woont, een stuk afhankelijker van een auto bent.'

Is het macrobiotisch wat de pot bij jullie schaft?

'Ik koop vlees het liefst bij de groene, biologische slager. Net als ik in de supermarkt ook zo veel mogelijk biologische producten in het schap kies. Maar heel bewust boodschappen doen kost veel tijd en die heb ik niet.'

Wat wil je Suzy en Bruno meegeven?

'Omgangsvormen. Ook wil ik ze meegeven dat uitschelden niet stoer is en dat je gewoon aardig tegen elkaar moet zijn. Ik was laatst heel trots op Suzy. Een meisje uit haar klas werd gepest, omdat ze een beetje mollig is. Suzy vond dat heel erg en heeft het voor dat meisje opgenomen. Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen iets voor een ander doen.

Wat betekent ambitie voor jou en heb je 'm bijgesteld sinds Suzy en Bruno er zijn?

'Voor mij betekent ambitie dat je je werk goed doet. Ambitie zit 'm voor mij niet in het betreden van de volgende trede op de carrièreladder. Nu ik eenmaal in de politiek zit, wil ik wel uitblinken. Maar dat is meer perfectionisme dan ambitie. Ambitie

Femke Halsema:

'NU IK
EENMAAL
IN DE POLITIEK
ZIT, WIL IK
WEL
UITBLINKEN'

is bewogenheid. Ik dien de publieke zaak. Dát vind ik belangrijk. En dat is ook het harde werken waard voor een moeder met kleine kinderen. Zo kan ik ook aan mijn kinderen uitleggen waarom ik er niet altijd ben. Aan ambitie heb ik niet ingeboet door Suzy en Bruno. Overigens is het heel moeilijk om, als je eenmaal moeder bent, je te herinneren hoe het daarvoor was. Mijn kinderen zijn een verademing en werken als rem op monomaan werken. Vrijdag is de Tweede Kamer dicht. Vroeger ging ik dan tóch aan het werk. Nu willen de kinderen op vrijdagmiddag gewoon naar de speeltuin. En probeer in de speeltuin maar eens om beleidsstukken goed te lezen! Ze vallen geheid van de schommel en dwingen je dus je te concentreren op hen en om je rust te pakken. Speeltuinrusten, noem ik dat. Ik ben goed in staren, dromen en wegzakken. En natuurlijk lees ik wel eens stiekem een krant of maak een praatje met een andere moeder. Maar het stressniveau ligt ineens wel stukken lager.'

Verlenging van je ambtstermijn: een dilemma?

'Het was eigenlijk minder een worsteling om te bedenken hoe het voor de kinderen was, dan een conflict met mijn eigen uithoudingsvermogen. Ik nam de beslissing na afloop van een periode van chronische vermoeidheid met ook wat sombere buien. Zoals Wouter Bos het in zijn afscheidsspeech zei: het is niet het harde werken dat je opbreekt, maar de permanente vermoeidheid. Het is thuis moeilijk te verkopen dat áls je eenmaal thuis bent, je meteen voor de televisie in slaap valt.

Drukke kunnen we met het gezin wel aan, maar we hebben wel een duidelijke afspraak met elkaar gemaakt. Als je niet alleen heel hard werkt, maar ook thuis komt met een donderwolkgezicht, is dat de grens. In 2009 sprak ik met Robert af dat ik de tweede helft van het jaar, waarin het in de politiek altijd knetterdruk is, zou testen of ik dat goed zou doorkomen, mét een lach op mijn gezicht. De politieke tegenwind werd wat minder, ik had weer goede zin en was niet altijd meer moe. Mijn ervaring en routine

hielpen ook mee om deze periode gelijkmatig door te komen. Mentaal trad er toen een geleidelijke verandering op, waardoor ik weer beter met mijn werk kon omgaan en er weer plezier in kreeg. Dat maakte de keuze om vier jaar bij te tekenen gemakkelijker. Bovendien waren er externe factoren die ervoor zorgden dat ik mijn politieke verantwoordelijkheid sterk voelde. Er was voor mij geen vanzelfsprekende opvolger, er was een economische crisis gaande en bovendien stond GroenLinks op winnen, iets wat ik na alle jaren van verlies ook wel eens mee wilde maken. Want ik heb het ook volgehouden toen het minder goed ging met GroenLinks.'

Thuis nog een robbertje over moeten vechten?

'Robert is er heel eenvoudig in. Als ik iets heel graag wil en kan, dan regelen we het samen. Robert doet vanzelfsprekend thuis wel iets meer dan ik, maar ik ben geen afwezige moeder. Daar let ik scherp op: ik zou Suzy en Bruno dan ook veel te veel missen. De kinderen hebben de keuze om wel of niet door te gaan niet echt meegekregen. Daar zijn ze toch te jong voor.'

Hoe dóe je het allemaal?

'Robert is freelance documentairemaker, waardoor hij meer dan ik zijn eigen tijd kan indelen. Maar soms werkt hij ook méér dan fulltime. Als de Tweede Kamer met zomerreces is, kan Robert weer even harder werken, omdat ik het dan wat rustiger heb. We proberen het voor elkaar mogelijk te maken om onszelf te blijven ontwikkelen, ook als dat betekent dat één van ons soms thuis een minder grote bijdrage kan leveren dan de ander. Zelf werk ik gemiddeld vijftig of zestig uur per week. Gelukkig hebben we hulptroepen, zoals een heel lieve buurvrouw en opa's en oma's. Ik breng de kinderen 's ochtends zelf naar school en fiets dan naar Amsterdam CS om de trein naar Den Haag te pakken, waar

ik rond 10.15 uur ben. Robert haalt de kinderen twee dagen per week van school en ze gaan twee dagen naar de buitenschoolse opvang, waar Robert ze ook ophaalt. Omdat de Tweede Kamer vrijdag altijd dicht is, haal ik de kinderen dan van school.'

Ideale opvang?

'Dat vind ik iets heel persoonlijks. Ik vind dat ouders vooral de ruimte moeten hebben om te bepalen wat voor hén ideaal is. Zelf werd ik heel nerveus van de crèche, door de openingstijden. En dus stapten wij op een gegeven moment over op een meisje in huis, dat 's ochtends kwam en 's avonds weer weg ging. Dat gaf rust in huis. Als wij laat thuis kwamen, zorgde ze dat het eten klaar was. Ik vond het heerlijk dat ik 's ochtends een net gevoederd, nog niet gewassen kind gewoon in haar armen kon achterlaten. Nu de kinderen op school zitten, is de situatie weer anders en doen we het dus zelf zo veel mogelijk na school. En onze buurvrouw is een gouden kracht, die inspringt als er ergens gaten vallen.'

Gaan je telefoon en laptop ooit hélemaal uit?

'Heel regelmatig. Ik ben selectief in mijn bereikbaarheid. Het is belangrijk dat er in je leven ook een sfeer is die vrij van politiek is, anders word je gillend gek. Als er echt iets is, bellen mensen me op ons vaste telefoonnummer. Dat nummer kent maar een aantal mensen, dus die telefoon neem ik wel altijd op.'

Welke dingen met je kinderen doe je echt liever zelf?

'Ik ben zo'n klassieke vrouw die echt moet leren dingen uit handen te geven. Robert kookt vaak en lekker, maar ik ben ook van de schone was en je netjes aankleden. Soms kunnen ze me thuis dus wel wurgen als Robert de kinderen heeft geholpen met aankleden en ik dan vind dat ze er écht niet uitzien. En ze weer naar boven stuur...Vroeger protesteerde alleen Robert, nu slaan ze alle drie op tilt. Tijdens het laatste partijcongres had ik Suzy gevraagd haar mooiste kleren aan te trekken. Dat had ze heel letterlijk genomen... En dus had ze ál haar mooiste kleren aangetrokken. Een rok, een jurkje, een legging, een vestje, allemaal over elkaar heen. Terwijl ik al zo'n ideaal plaatje in mijn hoofd had van hoe zij eruit zou zien, zag ik daar ineens zo'n stralend klein meisje met al die laagjes over elkaar heen! Dat was heel schattig en dus realiseerde ik me dat ik echt moet ophouden met me er altijd mee bemoeien.

Er zijn ook bepaalde dingen die ik echt niet los wil laten. Als mijn kinderen bijvoorbeeld pijn hebben of iets naars meemaken, wil ik bij ze zijn. Afgelopen vrijdag beleefde ik het absolute dieptepunt in mijn carrière als moeder. Op onze school zijn ze nog weinig

digitaal. En dus miste ik het briefje dat onderin Suzy's tas zat. Daar stond op dat er om kwart over tien een dansvoorstelling op school was. Niemand had het me verteld. Toen ik van de juf hoorde dat Suzy had moeten huilen toen ik niet was komen opdagen, zakte ik door de grond.'

Perfectionist pur sang?

'Niet alleen in werk, maar ook met opvoeden heb ik een bepaald perfectionisme. En dus moet ik op verjaardagen ook echt zélf taarten bakken! Net als mijn moeder dat deed. Ik kopieer graag mijn beste jeugdherinneringen. Dat moment dat ik als kind de mixer mocht aflikken, staat me nog heel helder voor de geest.'

Schuldgevoel: een blok aan je been?

'Als ik in campagnetijd zo druk ben dat ik soms 's ochtends al weg ben als ze nog slapen en pas weer thuiskom als ze al weer slapen, voel ik me schuldig. Er móet iedere dag een moment van rust met mijn kinderen zijn. Wel is het zo dat er met dit soort werk altijd bepaalde deadlines zijn, zodat je weet dat een drukke periode ook weer eindig is. Dat houdt me op de been.'

Hoe tank je even bij?

'Door bij de kinderen te zijn, te lezen, met vriendinnen naar de kroeg te gaan, eten te koken voor vrienden of op reis te gaan.'

Dé gouden tip aan werkende moeders met ambitie?

'Accepteer een zekere mate van chaos, anders lukt het je niet.'

Vaker onzeker als moeder of als politica?

'Als moeder. Opvoeding vind ik de grootste uitdaging die je je maar kunt voorstellen. Je kind doet alles voor het eerst, maar zelf doe je als ouders ook alles voor het eerst.'

In hoeverre kan de politiek het voor ouders makkelijker maken om werk en zorg te combineren?

'De politiek heeft daarin een megaverantwoordelijkheid. We moeten af van allerlei kostwinnersregelingen, die een premie zetten op thuisblijven. Ik vind dat je als overheid ook moet faciliteren: een goed zwangerschapsverlof, een uitgebreider vaderverlof en ouderschapsverlof, maar ook moet je zorgen voor een brede school, waar kinderen al om half acht 's ochtends naar toe zouden kunnen. Kinderopvang moet toegankelijk en gevarieerd zijn, sport en recreatie bieden en niet alleen maar ophok-uren. Politici moeten in woorden actief proberen de moederschapcultus te doorbreken. In Nederland is het nog steeds gewoon dat politici laten merken dat twee dagen per week kinderopvang normaal wordt gevonden, maar bij méér dagen word je al snel een slechte ouder genoemd, waarvan vrouwen zich onevenredig veel aantrekken. Mannen blijven na de komst

Femke Halsema:

'IK MOET
ECHT LEREN
DINGEN
UIT HANDEN
TE GEVEN'

van een kind fulltime werken, vrouwen stoppen vaak helemaal. En dat terwijl één op de drie huwelijken strandt en er dus veel armoede onder vrouwen bestaat. Kijk naar Scandinavië met een veel hoger percentage werkende moeders: daar zijn kinderen heel gelukkig.'

Nog een verantwoordelijkheid voor vaders weggelegd?

'Uiteraard. Dat is ook de reden dat ik een uitgebreid vaderverlof ondersteun. Vaders zijn belangrijke rolmodellen en moeten aanwezig zijn. Vaders moeten moeders ook faciliteren door zelf in deeltijd te gaan werken. Mannen denken nog steeds dat je alleen maar carrière kunt maken als je minimaal veertig uur per week werkt. Wouter Bos en Camiel Eurlings lijken een goed voorbeeld te geven, maar eerst maar even afwachten wat ze uiteindelijk écht gaan doen!'

Wie is Femke Halsema?

Sinds november 2002 is zij fractievoorzitter van Groen Links. In 2010 heeft Femke Halsema zich nog één maal kandidaat gesteld in verband met de verkiezingen op 9 juni 2010. Omdat zij er al drie ambtstermijnen op heeft zitten, moest dit worden goedgekeurd door het Congres. In april 2010 ontving Femke Halsema de Thorbeckeprijs voor politieke welsprekendheid.